

Dr. Sóti Kálmán

Jogi és igazgatási ismeretek

A követelménymodul megnevezése:
Rendészeti alapeladatok

A követelménymodul száma: 0725-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-001-50

BEVEZETÉS A JOGI ISMERETEKBE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Ön közrendvédelmi rendőrként két járőrtársával közlekedési ellenőrzési szolgálatot lát el a Fejér-megyei Rendőr-főkapitányság Székesfehérvári Rendőrkapitányság állományában. A járőrszolgálat teljesítése közben 14.10 órakor műszeres sebességmérést hajt végre az M7 autópálya székesfehérvári lehajtójánál. A sebességmérő műszer jelzése alapján egy külföldi rendszámú autó a megengedett 130km/óra sebességet túllépve 152 km/óra sebességgel közlekedik. Tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Mérlegelje, majd döntsön arról, hogy a külföldi állampolgárral szemben alkalmazhatóak-e a magyar jogszabályok!

1. kép: Az autópálya forgalmának figyelemmel kísérése

2. kép: A sebességmérés végrehajtása

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

I. A JOG FOGALMA, ALAPVETŐ KATEGÓRIÁI

1.1. A jog fogalma

A társadalomban betöltött szerepe szerint közelíthető meg legcélravezetőbben. A jog a társadalomban érvényesülő azon kötelező szabályok összessége, melyeknek érvényesülését a legerősebb társadalmi hatalom (pl.: állam) fizikai kényszer alkalmazásával is biztosítja.

A jog lényeges vonásai: – melyek alkalmassá teszik egyéb társadalmi normáktól (pl. vallási-, illemszabályoktól stb.) való elhatárolására is

- magatartásszabályok összessége = norma,
- a társadalom felépítményén belül helyezkedik el,
- történelmi kategória ,
- pontosan meghatározott, egyértelmű magatartásszabályok összessége,
- a társadalom szervezeteire, tagjaira általánosan érvényes, kötelező előírásokat tartalmaz,
- a hatalom eszköze.

1.2. A jog alapvető kategóriái

A jogi norma: A jogi norma a jog legkisebb még önmagában is értelmes egysége, egy teljes, értelmezhető és követhető magatartás szabályt alkot. Nem feltétlenül egy helyen (egy §-ban) kerül megfogalmazásra.

A jogi norma szerkezete:

1. **Feltétel (hipotézis):** Azok a körülmények, feltételek megfogalmazása, amelyek megléte esetén a jog valamilyen magatartást jogilag jelentősnek, relevánsnak minősít.
2. **Rendelkezés (diszpozíció):** A hipotézisben megfogalmazott feltételek esetén a norma címzettjének milyen magatartást kell, lehet vagy szabad tanúsítania.

Ez lehet a tartalma szerint:

- megengedő;
 - parancsoló;
 - tiltó.
3. **Jogkövetkezmény (szankció):** Amely a tényállás megvalósításának jogi következményét jelöli. A magatartás nem követése esetén a címzett számára hátrányos – negatív – következmények kilátásba helyezése: szankció. Ha a címzett magatartása megfelelő, akkor a következmény: pozitív joghatás.

A nyelvi megfogalmazásban gyakran összemosódnak a szerkezeti elemek, csak ritkán fogalmazódnak meg együtt.

A jogszabály

Nem azonos a jogi normával, hanem a jogforrási formákat nevezzük így pl. törvény, rendelet gyűjtőfogalma vagy konkrét jogalkotási aktus eredménye pl. 1978. évi IV. törvény a Btk. Vannak olyan jogszabályok, amelyek nem tartalmaznak normát, csak deklaratívak.

Jogviszony

A jogviszony fogalma: A jogviszony jogilag szabályozott társadalmi viszony.

A jogviszony elemei:

- **Alanya:** Az a jogilag elismert személy (ez lehet természetes, vagy jogi személy) akinek a jogszabályban meghatározott alanyi jogai és kötelességei realizálódnak a jogviszonyban.
- **Tárgya:** Mindig emberi magatartás, amelyre az alanyi jogosultság és kötelezettség irányul.
- **Tartalma:** A jogalanyok jogosultságainak és kötelezettségeinek összessége.

A jogviszony keletkezése: A jogviszonyt jogi tények keletkeztetik: azok az emberi magatartások, körülmények, események, amelyeknek a tárgyi jog jelentőséget tulajdonít.

Ezek lehetnek:

- Objektív, az ember tudatától független végbemenő folyamatok (pl.: születés, halál, betegség, életkor, természeti, társadalmi katasztrófák, földrengés, forradalmak).
- Szubjektív, az ember akaratától, tudatától függő tények, amelyek megnyilvánulhatnak aktív és passzív, jogszerű és jogellenes magatartásokban (pl.: adásvétel, házasság, állami aktusok, jogsértések).

1.3. A jogi normák létrejötte

A jogi norma létrejöttének két módja van : a jogképződés és a jogalkotás

Jogképződés (szokás, jogszokás, szokásjog)

A szokás: „Valamely irányelvnek, szabálynak, vagy cselekvési normának bizonyos helyen és időben az emberi társadalom bizonyos köre által való következetes gyakorlása, amely az alkalmazott norma helyességét felismerő közmegegyőződésen alapszik.” (Bölony József)

A jogszokás: Tulajdonképpen jogpótló szokás, amennyiben a mindennapi élet sürgős és feltétlen szabályozásra váró igényeit rendezi. Már több, mint egyszerű szokás, mert következetes kikényszerítő erő áll mögötte, mely meghaladja az egyszerű közmegegyőződést; de még nem tekinthető szokásjognak, minthogy a közhatalmi kényszer hiányzik mögüle.

A szokásjog: „Egyetemes, valamennyi jogágra kiterjedő jogforrás, a jogalkotás spontán megnyilvánulási módja. Nem egy aktussal születik meg, hanem csak utólag, miután a hasonló esetekben ismétlődő aktusokban már megnyilatkozott, állapítható meg véglegesen.” (Tomcsányi Móric)

A szokásjogi szabályok kialakulása és fejlődése szempontjából különbséget kell tenni a népi eredetű és a bírósági gyakorlat alakította szokásjog között.

Népi eredetű szokásjogról akkor van szó, amikor az egyes normák egy adott közösségen belül jöttek létre, és ott általános meggyőződéssé váltak, majd ezeket a bírói gyakorlat is elismerte, kötelezővé tette, és megsértőit szankciókkal sújtotta.

A bírósági gyakorlat által kialakított szokásjog

A jogalkalmazó az eléje került konkrét a múltban megtörtént jogeset eldöntésének folyamatában alkotja meg a jogi normát tehát utólag, indirekt módon jön létre az egyedi szabály, amely általános kötelező erejét a később felmerülő hasonló jogesetekre történő kötelező alkalmazásával nyeri el.

Ez a bírónak a jogrendszer hézagos, vagy hiányos volta folytán szükségessé váló jogalkotó, illetve a meglévő jogszabályokat megreformáló, továbbfejlesztő tevékenysége.

Fajtái:

- precedensek /angolszász államokra jellemző/
- a Legfelsőbb Bíróság-ok általános jellegű döntései

1.4. Jogalkotás

A jogalkotás fogalma, jellemzői

A jogalkotás a jogalkotói hatáskörrel felruházott állami szervnek, tudatosan, kimondottan és kizárólagosan általános és absztrakt magatartási szabályok formájában megfogalmazott jogi normák létrehozására irányuló tevékenysége. A jogalkotás folyamat, amelynek jellemzői az alábbiak:

- céltudatos tevékenység az emberi akarathoz kapcsolt
- a hatalom által szabályozni kívánt tárgykört öleli fel, melyben előre történik a szabályozás
- igazodik a jogrendszerhez,
- új szabályt alkot, régebbit módosítja, vagy hatályon kívül helyezi
- legitimitása a jogalkotás módjának függvénye
- logikailag rendezett, lehetséges, elképzelt esetekre megfogalmazott jogi norma.

A jogalkotás fajtái:

- **Törvényhozás:** a Parlament kimondottan jogalkotásra irányuló tevékenysége, jogszabály létrehozására.
- **Rendeletalkotás:** a közigazgatási szervek jogalkotó tevékenysége, amelynek eredményeként születnek meg a különböző fajtájú rendeletek. /kormányrendelet, miniszteri rendelet, önkormányzati rendelet/

A jogalkotás folyamata: Különböző formái vannak – részleteiben legjobban a törvényalkotás van szabályozva – ennek ellenére minden jogalkotási folyamat 5 szakaszra bontható.

- A szabályozás kezdeményezése

- A jogszabálytervezet elkészítése
- A jogszabálytervezet megvitatása
- A jogszabálytervezet elfogadása
- A jogszabály kihirdetése

A szabályozás kezdeményezése: Valamely társadalmi igény teszi szükségessé a felmerült helyzet jogi rendezését, amely irányulhat új rendelkezés megalkotására vagy meglévő szabály módosítására. A jogszabály fajtája határozza meg, hogy kik jogosultak kezdeményezésére, pl.: törvényt kezdeményezni csak az Alkotmány által felhatalmazott személyek és szervek jogosultak, valamint a társadalom részéről történő felvetés lehetősége is biztosított népi kezdeményezés formájában (meghatározott állampolgári támogatás mellett).

A jogszabálytervezet elkészítése: A jogszabálytervezet tényleges megszövegezése, megszerkesztése és a döntéshozó szerv elé terjesztése. Pl.: törvényt az egyik lehetséges formája a kormányzati illetve a miniszteri apparátus által történő kidolgozás.

A jogszabálytervezet megvitatása: A döntést hozó szerv által történő részletes testületi vita vagy egyszemélyes döntés esetén egyeztetési kötelezettség formájában jelenik meg. Pl.: a tv. az Országgyűlés előtti megvitatása.

A jogszabálytervezet elfogadása: A javaslat előírt szabályok szerinti elfogadása vagy egy személyes döntés meghozatala.

A jogszabály kihirdetése: A kihirdetés mindig hivatalos lapokban történik vagy az önkormányzati rendelet esetében, a helyben szokásos módon (pl.: kifüggesztés, helyi lap, hangosbemondó).

2. A JOGFORRÁS

2.1. A jogforrás fogalma

A jogforrás a kibocsátó meghatározott módon és formában megjelenő akarata, amelyből a címzettek megismerhetik jogaikat és kötelességeiket. A jogforrás a jogszabálynál bővebb fogalomkörre takar, mert minden jogszabály jogforrás, de nem minden jogforrás jogszabály.

2.2. A jogforrások osztályozása

Maga a jogforrás kifejezés megközelíthető több oldalról. A jogi szakirodalom megkülönböztet anyagi és alaki jogforrásokat:

- **Anyagi jogforrások** közé azok a szabályok, amelyek a jogot számon tartják, létesítik.
- **Alaki jogforrásoknak** azokat a jogforrásokat tekintik, amelyek a már keletkezett, fennálló jogforrásokat foglalják magukban.

Egy másik csoportosítás különbséget tesz belső jogforrás és külső jogforrás között:

- **Belső jogforrás** az a hatalom, mely a jogot alkotja.
- **Külső jogforrás** a jogszabály megjelenési formája, amelynek révén megismerhető az adott jogszabály.

A jogforrások lehetnek írottak, és íratlanok:

- **Írott jogforráshoz** azon jogszabályok sorolhatók, amelyeket írásban megszövegeztetés szabályszerűen kihirdettek.
- **Íratlan jogforrás** (szokásjog) létrejötte nincs meghatározott alakhoz kötve, azokban a jogalkotó akarata mintegy hallgatólagosan jut kifejezésre.

2.3. A jogforrások HIERARCHIÁJA

Jogszabályok: Egy vagy több jogi normát tartalmazó jogalkotói akarat, amely meghatározott formában és elnevezéssel jött létre.

1. A törvény

A törvények jogalkotási tárgykörét az Alkotmány tételesen rögzíti és tartalmazza azt is, hogy milyen eljárási rendben lehet megalkotni. Az Alkotmányra épülve tehát a törvények állapítják meg a társadalmi rendre, a gazdasági rendre, a társadalom meghatározó jelentőségű intézményeire, valamint az állampolgárok alapvető jogaira és kötelességeire vonatkozó rendelkezéseket. Továbbá törvény tartalmazza mindezek feltételeit, korlátait, és érvényre juttatásuk eljárási szabályait.

A törvény jelzése: az évszám, a törvény sorszáma (római számokkal jelölve) és a törvény. Pl.: 1978. évi IV. törvény vagy 1978. IV. tv. A teljes és pontos megjelölés a címet is tartalmazza: Pl.: A Magyar Köztársaság Büntetőtörvénykönyvéről szóló 1978. évi IV. törvény.

Az 1989. évi XXXI. törvény elfogadását megelőzően a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a törvénnyel egyenrangú törvényerejű rendelet kibocsátására volt jogosult. A hatályos joganyag még tartalmaz ilyen jogszabályokat, amelyek hatályon kívül helyezésükig kötelezően alkalmazandók.

2. A rendelet

- **Kormányrendelet:** A kormány az Alkotmányban meghatározott feladatkörében, illetőleg törvényben kapott felhatalmazás alapján ad ki kormányrendeletet. Jelölése: 17/1968. (IV.14.) korm. rend. A számozás 1-től kezdődően évente, jelölve a kiadás évét, zárójelben a hónap és a nap, amikor a Magyar Közlönyben a kormányrendelet megjelent és végül a kormány rövidítése (korm.). A teljes megjelöléshez itt is hozzátartozik a jogszabály címe.
- **Miniszteri rendelet:** A miniszter feladatkörében, és a törvényben, vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján ad ki rendeletet. Jelölése hasonló a kormányrendeletéhez, de itt a miniszter betűje szerepel: Pl.: 59/1997. (X. 31.) BM rendelet a Határőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről

- **Önkormányzati rendelet:** Az önkormányzat képviselőtestülete rendeletet ad ki, törvény, vagy kormányrendelet felhatalmazása alapján helyi, területi sajátosságoknak megfelelő részletes szabályok megállapítására, valamint a magasabb szintű jogszabályban nem rendezett társadalmi viszonyok rendezésére. Jelölése hasonló a többi rendelethez, de azzal az eltéréssel, hogy itt a kibocsátó település neve van feltüntetve.

A sorrend nem véletlen, hanem hierarchiát jelöl, tehát e rangsornak megfelelően az alacsonyabb szintű jogszabály a magasabbal nem lehet ellentétes.

Az állami irányítás egyéb jogi eszközei

Az állami irányítás egyéb jogi eszközei: Olyan jogi normák, melynek címzettjei a kibocsátó irányítása alá tartozó végrehajtó szervek. A jogalkotásról szóló törvény a normatív aktusok sajátos csoportjaként különbözteti meg az állami irányítás egyéb jogi eszközeit: Fajtai:

- **Határozat:** Az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a Kormány, a kormánybizottságok, a tanácsok és a tanácsok végrehajtó bizottságai határozatban szabályozzák az általuk irányított szervek feladatait, a saját működésüket, és állapítják meg a feladatkörükbe tartozó terveket.
- **Utasítás** A miniszter és az országos hatáskörű szerv vezetője jogszabályban meghatározott irányítási jogkörében a közvetlen irányítása alá tartozó szervek tevékenységét szabályozó utasítást adhat ki.
- **Statisztikai közlemény:** A kizárólag statisztikai fogalmat, módszert, osztályozást, névjegyzéket és irányelvet tartalmazó kötelező rendelkezést a Központi Statisztikai Hivatal elnöke statisztikai közleményként adja ki.
- **Jogi iránymutatás:** Az Országgyűlés, a köztársasági elnök és a Kormány a jogszabályokat elvi állásfoglalásban értelmezheti. Ezt a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

A miniszter és az országos hatáskörű szerv vezetője irányelvet és tájékoztatót adhat ki. Az irányelv ajánlást ad a jogszabály végrehajtásának fő irányára és módszerére. A tájékoztató olyan tényt és adatot közöl, amelyet a jogszabály végrehajtásáért felelős szervnek a feladata teljesítéséhez ismernie kell. Az irányelv és a tájékoztató az azt kiadó szerv hivatalos lapjában közzétehető.

3. A JOGFORRÁSOK ÉRVÉNYESSÉGE ÉS HATÁLYOSSÁGA

3.1.Érvényesség

Az érvényes jogforrás alapvető feltételei a következők:

- az arra feljogosított jogalkotói szervtől származzék, és meghatározott társadalmi viszonyok szabályozására szóljon
- ne legyen ellentétes magasabb szintű jogforrással
- megfelelő eljárási szabályok megtartásával hozzák
- megfelelő módon kihirdessék.

3.2. Hatály

A **hatály** a jogszabály alkalmazhatósági feltételeit jelöli. Azokra a kérdésekre ad választ, hogy mikor, hol és kivel szemben lehet vagy kell a jogszabályt alkalmazni. Ennek megfelelően határozható meg az időbeli, területim személyi és tárgyi hatály. A hatályosság fajtái

Időbeli hatály: Arra a kérdésre ad választ, hogy a jogszabály mikortól vagy meddig kell alkalmazni. A jogszabályban meg kell határozni a hatálybalépésének napját. A jogszabály egyes rendelkezéseinek hatálybalépésére különböző időpontokat is meg lehet állapítani. Általános elv, hogy a jogszabályoknak visszaható hatálya nincs. A jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. A jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. A jogszabályt és végrehajtási jogszabályát egy időben kell hatályba léptetni.

- **Területi hatály:** Azt a földrajzi területet jelzi, ahol a jogszabály az életviszonyok tényleges alakítója lehet. A központi szervek általában az ország egész területére kiterjedően rendelkeznek. Hozhatnak olyan jogszabályt is, amely az ország meghatározott területére nézve hatályos. Az önkormányzati szervek csak a működési területre kiterjedően rendelkezhetnek.
- **Személyi hatály:** Azoknak a személyeknek a meghatározását jelenti, akikre nézve a jogszabály jogokat és kötelességeket állapít meg. A jogszabály hatálya kiterjed az ország területén a magánszemélyekre és a jogi személyekre, valamint a külföldön tartózkodó magyar állampolgárokra. Általában a jogszabályok hatályosak az ország területén tartózkodókra, így a külföldiekre is. Természetesen a külföldön tartózkodó magyar állampolgárt is kötelezik a magyar jogszabályok.
- **Tárgyi hatály:** Azoknak a tárgyköröknek a meghatározását jelenti, amelyre nézve alkalmazni kell a jogszabályt.

3. A JOGÉRVÉNYESÜLÉS

3.1. A jogérvényesülés fogalma

Jogérvényesülésről beszélünk akkor, ha a jogszabályok címzettjei követik a jog előírásait, vagy a normák megsértése esetén a kilátásba helyezett szankciókat ténylegesen alkalmaznak.

3.2. A jogérvényesülés fajtái

A jogkövetés

A jogkövetés fogalma: Olyan emberi magatartás, amely a jogszabályok előírásainak megfelel, nem sért egyetlen jogi előírást sem, és általában automatikusan, közvetlenül, az erre hivatott állami szerv közreműködése nélkül megy végbe.

A jogkövetés sajátosságai

- Önkéntes jogkövetésről beszélünk, ha valamely személy magatartása a jogszabályok előírásai szerint megy végbe.
- Jogsértésről akkor van szó, ha az adott személy magatartása ellentétes valamilyen jogszabályi rendelkezéssel.

Számos tényező befolyásolja a jogkövetést így a jogtudat, az erkölcsi meggyőződés, az egyén szociális helyzete, vérmérséklete, neveltetése stb.

A jogérvényesítés: Az állami szerv általi magatartás, amely a jogsértés miatt állami kényszerrel – szankció alkalmazásával – érvényesíti a jogot, azaz helyreállítja a megsértett jogrendet.

A jogalkalmazás

A jogalkalmazás lényegében a jogszolgáltató szerv döntése. A jogszabályt konkrét életviszonyra érvényesíti és ennek során jogviszonyt keletkeztet, módosít, megszüntet.

A jogalkalmazás jellemzői

- Mindig konkrét, egyedi esetre hozott döntés, amely államilag kikényszeríthető.
- Mindig jogviszony alakítással jár (keletkeztet, módosít, megszüntet).
- A döntés formalizált eljárási szabályok szerint történik.

- A végrehajtás állami intézményeken keresztül bonyolódik.

A jogalkalmazás szakaszai: (egyben időrendi sorrendje)

1. A tényállás megállapítása: Ez a jogilag jelentős (releváns) tényekre vonatkozik. A "történeti tényállást" kell tisztázni.

2. A hatályos joganyag felkutatása és értelmezése: Az adott tényállás által megkövetelt hatályos jogszabályok kiemelése a jogrendszerből. A jogszabályok szövegének alapos megismerése, amely az értelmezésen keresztül történik.

Az értelmezés módja lehet:

- nyelvtani: ilyenkor a jogszabály tartalmának feltárása a nyelvtan szabályainak segítségével történik.
- logikai: a formális logika felhasználásával, két jogszabály egymáshoz való viszonyából vonunk le következtetést.
- rendszertani: a jogszabály tartalmát más jogszabályokkal, a jogrendszerrel fennálló összefüggések alapján tárjuk fel.
- történeti: a törvényhozó akaratára a jogszabály keletkezésének körülményeiből következtetünk.
- Az értelmezés alanya szerint lehet:
 - jogalkotói: valamely, a jogszabályban szereplő kifejezést maga a jogalkotó értelmezi. Ez jogszabályban történik, és kötelező ereje van.
 - jogalkalmazói: bármely jogalkalmazó szerv végezheti, és csak az adott ügyben kötelező, amennyiben az értelmezést megtestesítő határozat jogerőssé válik.
 - jogirodalmi, vagy tudományos: nincs kötelező ereje, bárki végezheti, aki tudományos módszerekkel megkísérli feltárni a jogszabály értelmét.

Az értelmezés eredménye szerint:

- Megállapítható értelmezésről beszélünk minden olyan esetben, amikor az értékelést igénylő tényállási elemek meglétéről, avagy hiányáról kell döntenet.
- Megszorító értelmezésről akkor szólunk, amikor egy jogszabály alkalmazási körét a látszólagosnál szűkebben állapítják meg.
- Kiterjesztő értelmezés esetében a jogszabály alkalmazási körét a látszólagosnál tágabban vonják meg.

3. A határozathozatal: Az ügy érdemi eldöntése, amely a jogalkalmazó szerv határozatában (végzésében, ítéletében) testesülhet meg.

A jogalkalmazás fontos kritériuma: a törvényesség követelményének sérthetlensége; az értelmezés soha nem válhat jogalkotássá; egyéniesítve, formalizmustól mentesen kell megszületnie a döntések.

4. A JOGRENDSZER

A jogrendszer fogalma: az adott állam hatályos jogszabályinak (jogágainak) rendezett összességét jelenti.

1. 3.1. A jogágak

A jogág fogalma: A jogág tartalmi követelmények alapján elkülönült jogszabálycsoportok, egy-egy jogterületre vonatkozó jogszabályok összessége.

A jogágak csoportosítása

Az elkülönült jogszabálycsoportok összességében három nagy területre oszthatók fel:

- Közjog: pl. államjog, büntetőjog, pénzügyi jog, stb.
- Magánjog: pl. polgári jog, családjog, stb.
- Vegyes szakjog: pl. munkajog, gazdasági jog, stb.

A magyar jogrendszer jogágai:

- államjog (alkotmányjog);
- polgári jog és polgári eljárásjog;
- büntetőjog és büntető eljárásjog;
- pénzügyi jog;
- közigazgatási jog;
- családjog;
- munkajog;
- föld és szövetkezeti jog;
- nemzetközi jog.

5. A JOGSZABÁLYOK KIHIRDETÉSE, KÖZZÉTÉTELE

2. 5.1. A jogszabályok kihirdetése

A kihirdetés és a közzététel a jogszabályok érvényességének elengedhetetlen feltétele. A jogszabályokat a Magyar Közlönyben és a tárcalapokban kell kihirdetni, illetőleg a Határozatok Tárában kell közölni (kivéve az önkormányzati rendeletet, amit a helyben szokásos módon, pl. hirdetőablán kell közzétenni).

5.2. A közzététel

A Magyar Közlöny: A Magyar Köztársaság hivatalos lapja, amely tartalmazza:

- a jogszabályokat,
- a nemzetközi szerződéseket,
- az Országgyűlés határozatait,
- a Kormány határozatait és jogi iránymutatásait,
- a Legfelsőbb Bíróság jogegységi döntéseit (korábbiakban irányelveit, elvi döntéseit), valamint
- a személyi kérdésekben hozott döntéseket – ideértve a köztársasági elnök és a kormány által adományozott kitüntetéseket is – tartalmazza.
- Jogszabály, illetve a miniszterelnök a Magyar Közlönyben más közlemény közzétételét is elrendelheti.

A Magyar Közlönyt a Miniszterelnöki Hivatal szerkeszti.

A Határozatok Tára hivatalos lap; a köztársasági elnöknek és a Kormánynak azokat a határozatait közli, amelyeknek a Határozatok Tárában való közzétételét a köztársasági elnök, illetőleg a Kormány elrendelte. A Határozatok Tárában lehet közzétenni a kormánybizottságok határozatait és egyéb olyan közleményeket, amelyek közzétételét a Határozatok Tára szerkesztője engedélyezte. A Határozatok Tárát a Kormány tagjai, az államtitkárok, a miniszterhelyettesek, az országos hatáskörű szervek vezetői és helyettesei, valamint a Minisztertanács Titkárságának a vezetője által meghatározott szervek vezető munkatársai kapják meg. A Határozatok Tárát a feladatkörrel rendelkező miniszter által kijelölt személy szerkeszti.

A Határozatok Tára minisztérium, az autonóm államigazgatási szerv és a kormányhivatal hivatalos lapja. A minisztérium, az autonóm államigazgatási szerv és – külön törvény rendelkezése alapján – a kormányhivatal az utasítások és a jogi iránymutatások közzététele céljából hivatalos lapot adhat ki. A hivatalos lapban az a jogszabály és az állami irányítás egyéb olyan jogi eszköze is közölhető, amely a minisztérium, az autonóm államigazgatási szerv, a kormányhivatal, illetve a miniszter által irányított központi államigazgatási szerv munkája szempontjából fontos. A minisztérium, az autonóm államigazgatási szerv vagy a kormányhivatal hivatalos lapjában a Határozatok Tára szerkesztője engedélyével lehet olyan határozatot, jogi iránymutatást vagy más közleményt közölni, amelyet a Határozatok Tárában tettek közzé.

5.3. Jogszabálygyűjtemények

A Kormány által kijelölt szerv vagy személy gondoskodik arról, hogy a Törvények és Rendelet Hivatalos Gyűjteményét évenként, a Hatályos Jogszabályok Gyűjteményét ötévenként kiadják.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A tananyag elsajátításához az alábbiakban részletezett aktivitás szükséges Öntől:

- Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása;
- olvasott szakmai szöveget kell megértenie,
- rendszerekben kell gondolkodnia,
- az olvasott szakmai szöveget a benne lévő feladatokhoz vezető útként értelmezve, problémaelemzésre, és problémafeltárássra van szükség.
- Válaszadás írásban mondatszintű kérdésekre;
- önállóan és egyedül dolgozik a tanulás során,
- Tapasztalatok értelmezése;
- A jogszabályok használata, feldolgozása szükséges egyes feladatok megoldásához.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. Feladat

Sorolja fel a Magyar Köztársaság jogszabályait, és a jogalkotásra jogosult szerveket!

2. Feladat

Soroljon fel a jogalkotás területéről az ún. "kizárólagos törvényhozási tárgyak közül négyet!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A kérdésre a választ a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény adja meg. Ennek megfelelően a jogszabályok és a jogalkotó szervek hazánkban a következők:

Jogszabályok	Jogalkotó szervek
Törvény	Országgyűlés
Kormányrendelet	Kormány
Miniszteri rendelet	Miniszter
Önkormányzati rendelet	helyi önkormányzat képviselőtestülete

2. feladat

Például:

- az országgyűlési képviselők és a helyi önkormányzati képviselők választása, jogállása
- a népszavazás
- a bűncselekmények és büntetések, a büntetés-végrehajtás
- a gazdaság működése, a tulajdonviszonyok, az állam kizárólagos gazdasági tevékenysége, az állami pénzügyek.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

dr. Szilágyi Péter: Jogi alaptan, Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1993

dr. Mackó Mária – dr. Szigeti Péter, Budapest RTF jegyzet, 1996

Mackó Mária-Szigeti Péter: Jog- és Jogállam Állam- és Jogelméleti Alapismeretek (RTF jegyzet, 2004.)

1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról

1987. évi XI. törvény a jogalkotásról

Sóti Kálmán: Jogi ismeretek: Egységes jegyzet a rendészeti szakközépiskolák számára. Belügyminisztérium Oktatási Főosztály Budapest, 2001.

AJÁNLOTT IRODALOM

Dr. Mackó Mária: Magyar Alkotmányjog I. (Rejtjel Kiadó, 2005.)

A(z) 0725–06 modul 001–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 861 01 0000 00 00	Büntetés–végrehajtási felügyelő I.
52 861 02 0000 00 00	Határrendész
52 861 06 0010 52 01	Határrendészeti–rendőr
52 861 06 0010 52 02	Közrendvédelmi–rendőr

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

18 óra

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató